

Ak boli prijaté za členov DS osoby maď.(arskej) národnosti proti intenciam tohto obežníka, nech sú ihneď z DS vylúčené resp. nech sú prípadné návrhy na výnimky poslané Ústrednému sekretariátu DS v Bratislave spôsobom, určeným v obežníku č. 1/1945 org. K návrhom na udelenie výnimky treba priložiť doklady o činnosti menovaného, prípadne pripojiť zápisnice o výpovediach tých hodnoverných osôb, ktoré majú vedomosť o činnosti menovaného.

Zákaz platí pre obe strany: DS i KSS.

Okresných tajomníkov okresných sekretariátov činíme zodpovedných za presné dodržanie horeuvedených smerníc a za ich prevedenie.

Žiadame, aby tajomníci okr.(esných) organizácií v mesačných správach, ktoré budú predkladať podľa obežníka č. 2/1945 org. bod 4, uviedli aj to, koľko Maďarov vylúčili zo strany v zmysle tohto obežníka resp. koľko ich navrhli na výnimku. Ďalej treba v tejto správe uviesť aj to, ako zachováva tieto smernice KSS.

Keďže sa množia aj dotazy ohľadne prijímania Židov do DS vydávame v súvislosti s touto otázkou túto smernicu:

Pre Demokratickú stranu je nerozhodné, k akému náboženstvu sa čl.(československý) občan hlási. Pri prijímaní členov náboženstva židovského je preto rozhodujúce, k akej národnosti sa hlásia, resp. sa hlásili predtým a najmä akou rečou obcujú v rodinnom kruhu. Ak sa teda hlásili za Maďarov alebo Nemcov, alebo v súkromnom živote hovoria po maďarsky alebo nemecky, treba sa voči nim zachovať práve tak, ako voči Maďarom a Nemcom.

V Bratislave dňa 6. júna 1945.

Dr. Jozef Kyselý v. r.	Dr. Fedor Hodža v. r.
organizačný referent	generálny tajomník

Slovenský národný archív Bratislava, f. 403 - 97 - 2.

Dokument č. 10

Obežník Demokratickej strany o účasti členov DS na činnosti ľudových súdov z 12. júna 1945.

D e m o k r a t i c k á s t r a n a

Číslo: 4/1945/prez.

Vec: Ľudové súdy - účasť

členov DS na nich

Prísne dôverné !

Veľmi súrne!

O b e ž n í k č. 1/45/pol.

Expozitúram ÚS DS v Košiciach, Banskej Bystrici a v Žiline

Všetkým okresným sekretariátom - pokiaľ doteraz nie sú zriadené - predsedom okresných organizácií.

Ústrediu Demokratickej strany došli správy, podľa ktorých miestne /okresné/ organizácie DS sa chovajú pasívne k výzvam národných výborov, aby podali návrhy na obsadenie miest prisediacich v miestnych /okresných/ ľudových súdoch. Ústredný sekretariát veľmi dôrazne

upozorňuje, že takýto postoj by bol naprosto nesprávny a bol by v priamom rozpore so stanoviskom, ktoré vedenie DS zaujalo vo veci potrestania zradcov a kolaborantov. DS je veľmi rozhodne za prísne, no spravodlivé potrestanie všetkých previnilcov, ktorí sa dopustili trestných činov uvedených v nariadení SNR o ľudových súdoch. Zárukou spravodlivosti a nestrannosti ľudových súdov, ktoré zástupcovia DS hájili pri prejednávaní osnovy tohto nariadenia, bude práve účasť zástupcov oboch politických strán. Je preto zvrchovaným záujmom i národným i straníckym, aby členovia DS sa svojou účasťou na ľudovom súdnictve pričínili o mravnú a politickú očistu slovenského národa a aby boli strážcami a spolutvorcami² tej ľudovej vôle, ktorá vola na zodpovednosť nehodných príslušníkov národa a jeho zločinných nepriateľov.

Vyzývame preto všetky okresné organizácie, aby v tomto zmysle informovali miestne organizácie v svojom okrese, sami tento obežník prísne zachovávali a dozerali na jeho zachovávanie. Pri obsadzovaní funkcie prísediacich má byť zachovaná zásada rovnakého zastúpenie DS a KSS. Určení členovia DS sú povinní funkciu ľudového súdu /prísediaceho/ bezpodmienečne prijať. Na túto funkciu určujte ľudí naprosto bezúhonných, pokiaľ možno účastníkov v ilegálnej práci či na národnom povstaní, alebo ich pozostalých. Nemusia to byť exponovaní činitelia strany zaujatí inými povinnosťami, nakoľko funkcia ľudového súdu bude vyžadovať značne mnoho času v prvých týždňoch.

Upravujeme okr.(esných) tajomníkov resp. predsedov okr.(esných) organizácií, aby zostaveniu ľudových súdov venovali osobitnú pozornosť a aby obsah toho obežníka oznámili výborom okr.(esných) organizácií a organizáciám miestnym.

O prevádzaní tejto smernice podajte ihneď správu.

V Bratislave, dňa 12. júna 1945.

Dr. Fedor Hodža v. r.

generálny tajomník

Slovenský národný archív Bratislava, f. Demokratická strana 403 - 95 - 1.

Dokument č. 11

Zpráva o pomeroch na Slovensku od neznámeho autora zo 16. júna 1945.

Důvěrné

Zpráva o poměrech na Slovensku

Úvodem.

Na Slovensku byl jsem od 8. června do 11. července, tedy přes měsíc. Nejdéle jsem se zdržel v Bratislavě na počátku i na konci svého slovenského pobytu. Mimo to navštívil jsem zejména Košice a Báňskou Bystřici, vedle krátkých zastávek cestou do těchto měst. V Bratislavě vyhledávali mě lidé z různých krajů Slovenska a také v Košicích a Báňské Bystřici jsem mluvil i s jinými než místními lidmi. Lidé, s kterými jsem mluvil byli z části příslušníky demokratické, ale také komunistické strany, jako i lidé, kteří nepatří ještě k žádné straně. Mluvil jsem s církevními hodnostáři katolickými i evangelickými, s povereníky Slovenské národní rady i s členy Rady, s předsedy Národních výborů, se statkáři, rolníky i dělníky,

² V pôvodnom texte spolutvoriteľmi. Snažíme sa o minimálne úpravy v texte dokumentov vo vzťahu k dnešnej podobe slovenského jazyka. Za hlavnú zásadu považujeme zrozumiteľnosť textu